

Comportamentul investitorilor are un impact mai mare asupra rezultatelor pe termen lung decât performanța activelor (analiza)

Comportamentul investitorilor are, de multe ori, un impact mai mare asupra rezultatelor pe termen lung decât performanța activelor în sine, iar randamentele pierdute nu apar întotdeauna din cauza evoluției pieței, ci din decizii luate în momente nepotrivite, cum ar fi vânzarea în perioade de volatilitate, concentrarea capitalului într-un singur activ, supraevaluarea oportunităților din listările foarte așteptate sau subestimarea costurilor, releva o analiză de specialitate, data marti publicității.

Potrivit analiștilor Freedom24, cinci greseli care pot eroda randamentele investitorilor români sunt: încercarea de a anticipa piața; concentrarea pe un singur activ; vânzarea în perioade de volatilitate; cumpărarea acțiunilor în prima zi de tranzacționare după IPO și ignorarea comisioanelor.

"Piețele de acțiuni își concentrează o parte importantă a câștigurilor anuale în doar câteva ședințe de tranzacționare, ceea ce face dificilă anticiparea momentelor potrivite de intrare și ieșire. Potrivit Hartford Funds, ratarea celor mai bune zece zile dintr-o perioadă de 30 de ani, între 1950 și 2025, ar fi înjumătățit randamentul total, iar ratarea celor mai bune 30 de zile l-ar fi redus cu 84%. La o concluzie similară a ajuns și JPMorgan Asset Management, analizând evoluția indicelui S&P 500, reperul celor mai mari 500 de companii listate în SUA. O investiție de 10.000 de dolari realizată în 2004 și menținută până în 2024 ar fi crescut la aproximativ 70.000 de dolari. În schimb, dacă investitorul ar fi ratat cele mai bune zece ședințe de tranzacționare, valoarea finală ar fi fost sub 35.000 de dolari. Problema este că cele mai bune zile sunt aproape imposibil de identificat în avans și apar, de multe ori, foarte aproape de perioadele de scădere. Astfel, investitorii care ies din piața în timpul corecțiilor riscă să rateze etapa de recuperare care poate influența semnificativ randamentul pe termen lung", se arată în analiză.

În cel de-al doilea caz - concentrarea pe un singur activ - analiștii dau ca exemplu Cerebras Systems, companie americană specializată în cipuri pentru inteligența artificială, și arată cum riscul de concentrare poate afecta un business. În 2024, G42, grup de AI și cloud technology din Abu Dhabi, a generat 85% din veniturile Cerebras. În 2025, ponderea acestuia a scăzut la 24%, însă dependentă s-a mutat spre un alt client: Mohamed bin Zayed University of Artificial Intelligence, instituție de cercetare în domeniul AI din Abu Dhabi, care a ajuns să reprezinte 62% din vânzări. Deși Cerebras anunțase în ianuarie 2026 un contract multianual cu OpenAI, evaluat la peste 20 de miliarde de dolari, acesta nu generase venituri înainte de listare.

"Pentru investitorii individuali, principiul este similar: concentrarea capitalului într-o singură acțiune crește expunerea la riscurile specifice acelei companii, de la schimbări de reglementare până la probleme operaționale sau pierderea unor clienți importanți. Diversificarea nu elimină riscul de piață, dar poate reduce impactul unui eveniment izolat asupra întregului portofoliu", indică analiza.

În ceea ce privește vânzarea în perioade de volatilitate, la 19 decembrie 2025, Banca Japoniei a majorat dobânda de referință cu 25 de puncte de bază, până la 0,75%, cel mai ridicat nivel din 1995. Decizia a pus presiune pe activele cu randament ridicat și a determinat lichidări forțate ale pozițiilor din așa-numitul yen carry trade, unde expunerea era estimată la aproximativ 500 de miliarde de dolari.

Astfel de episoade creează adesea contextul în care investitorii individuali ajung să transforme scaderile temporare ale pieței în pierderi efective. Potrivit DALBAR, companie americană de cercetare, investitorul mediu în fonduri de acțiuni a subperformat indicele S&P 500 în 2024 cu 8,48 puncte procentuale, obținând un randament de 16,54%, față de 25,02% pentru indice. Diferența este explicată, în mare parte, prin decizii de cumpărare și vânzare luate în momente nepotrivite.

Crizele anterioare confirma acelasi tipar. Investitorii care au ramas expusi pietei în timpul crizei din 2008 - 2009 si-au recuperat capitalul si au revenit pe profit pâna în 2012.

"Aceste cinci greseli au un element comun: îi pot determina pe investitori sa vânda sistematic la preturi scazute, atunci când incertitudinea este la cel mai înalt nivel, si sa cumpere la preturi ridicate, când optimismul este deja inclus în preturi. Datele arata o diferenta persistenta între randamentul mediu obtinut de investitorii de retail si performanta indicelui de piata. În multe cazuri, aceasta este determinata mai putin de piata în sine si mai mult de factori comportamentali - nerabdare, încredere excesiva, teama în perioadele de volatilitate si tentatia de a reactiona la stirile de moment în locul unei strategii investitionale disciplinate", a declarat Radu-Iulian Padurean, Network Development Manager în cadrul Freedom24.

A patra greseala - cumpararea actiunilor în prima zi de tranzactionare dupa IPO - este exemplificata tot cu cazul Cerebras. Astfel, actiunile Cerebras au deschis prima zi de tranzactionare la 385 de dolari, de peste doua ori peste pretul de oferta de 185 de dolari. În zilele urmatoare însa, actiunile Cerebras s-au tranzactionat într-un interval de aproximativ 236 - 338 de dolari.

"O evolutie puternica în prima zi poate parea o confirmare a investitiei însa, în practica, poate reflecta mai degraba cererea pe termen scurt decât valoarea fundamentala pe termen lung.

Cresterile ample din prima zi nu sunt neobisnuite. Datele Statista arata ca randamentul mediu în prima zi pentru IPO-urile din SUA a fost de 36% în 2020, cel mai ridicat nivel din 2013. În timpul bulei dot-com din 2000, cresterea medie din prima zi a ajuns la aproximativ 60%. Astfel de perioade coincid frecvent cu un nivel ridicat de optimism speculativ", explica analiza.

Referitor la ignorarea comisioanelor, specialistii atrag atentia ca un comision anual de 1% poate parea redus, dar efectul sau pe termen lung este semnificativ. Potrivit QuantFlow Lab, 10.000 de dolari investiti la un randament brut anual de 10,5% ar ajunge la 228.140 de dolari în cazul unui comision de 0,03%, comparativ cu 170.949 de dolari în cazul unui comision de 1%.

"Comisioanele sunt aplicate activelor administrate, nu doar profiturilor. Sumele platite sub forma de costuri nu mai sunt reinvestite si, prin urmare, nu mai beneficiaza de efectul compunerii. ETF-urile pe indici largi de piata au, de regula, costuri totale anuale între 0,03% si 0,20%, în timp ce fondurile administrate activ pot percepe comisioane între 0,40% si 1,00% sau chiar mai mult", se subliniaza în analiza.

Freedom 24 este brokerul european de retail al Freedom Holding Corp., grup listat pe Nasdaq, care pregateste lansarea unui birou în România.